Dnr 4-423/2011

Barbara Ahlmark

Från: Funktion SLK RV-remissvar
Skickat: den 1 juli 2011 11:59
Till: Remiss Forv-Äldrenamnden
Ämne: VB: Remiss ang. förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre
Bifogade filer: AR gr kunsk och förm. - missiv - ER.doc; AR gr kunsk och förm. - SOSFS - ER.doc; AR gr kunsk och förm - konskvensutr. - ER.doc

Hej,

Bifogar remiss från socialstyrelsen. Med anledning av den korta remisstiden ges förvaltningen i uppdrag att svara med ett kontorsutlåtande som sedan anmäles i nämnd den 20 september.

Kontakta gärna mig om ni undrar över något.

Hälsningar
Magnus Thulin

Magnus Thulin
Borgarrådssekreterare
Äldre- och ytterstadsroteln

Stadshuset
105 35 Stockholm

Tel 08-50829533
Mob 0761-229533

Från: Funktion SLK registratur-kfks
Skickat: den 29 juni 2011 12:50
Till: Funktion SLK RV-remissvar
Ämne: VB: Remiss ang. förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre

Se Dnr 327-1467/2011. Hälsningar Kathlén KF/KS kansli

Från: Bergschöld Emil [mailto:Emil.Bergschold@socialstyrelsen.se]
Skickat: den 28 juni 2011 15:51
Till: 'regelradet@regelradet.se'; Funktion Kommunstyrelsen; 'stadskansliet@stadshuset.goteborg.se'; Malmö stad Skåne län; Botkyrka kommun; Burlövs kommun Skåne län; 'partille.kommun@partille.se'; 'info@vasteras.se'; 'norrkoping.kommun@norrkoping.se'; 'ks@kommunen.varberg.se'; 'kommun@orebro.se'; 'kommunen@ornskoldsvik.se'; Söderköpings kommun; 'hammaro@hammaro.se'; Bjurholms kommun; 'orsa.kommun@orsa.se'; Borgholms kommun; 'are.kommun@are.se'; 'kommun@oxelosund.se'; 'kommun@karlskoga.se'; 'kommun@arjang.se'; Sölvesborgs kommun Blekinge län; 'motala.kommun@motala.se'; 'markskommun@mark.se'; 'bollnas@bollnas.se'; 'kommunen@boden.se'; 'info@skl.se'; 'erik.kjellin@almega.se'; 'inga-kari.fryklund@almega.se'; 'lelle.hagstrom@svenskavard.se'; 'annika.odgaard@svenskavard.se'; 'till@famna.org'; 'kansli@akademssr.se'; 'info@vardforbundet.se'; 'kansli@saco.se'; 'info@pro.se'; 'info@spfpension.se'; 'kansli@sprf.se'; 'skpf@kommunal.se'; 'rpg@crossnet.se'; 'hso@hso.se'; 'registrator@srf.nu'; 'rdr@demensforbundet.se'; 'info@alzheimerforeningen.se'; 'info@stadsmissionen.se'; 'info@fralsningsarmen.se';

'registrator@skolverket.se'; 'info@socialchefer.se'; 'registrator@yhmyndigheten.se'; 'Agneta.Tornquist@socarb.su.se'; 'registrator@arbetsformedlingen.se'; 'hsv@hsv.se'; 'kommerskollegium@kommers.se'; 'info@aldrecentrum.se'; 'info@demenscentrum.se'
Ämne: Remiss ang. förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre

Remiss ang. förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre

Socialstyrelsen översänder härmed förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre.

Synpunkter på förslaget ska vara Socialstyrelsen tillhanda, gärna som ett word-dokument per e-post till socialstyrelsen@socialstyrelsen.se, **senast den 7 september 2011**. Vänligen ange diarienummer i remissvaret.

Kontaktpersoner

Emil Bergschöld, jurist, Enheten regeltillämpning
075-247 30 00 (växel)
emil.bergschold@socialstyrelsen.se

Annika Jalap-Hermanson, utredare, Enheten kunskapsöverföring
075-247 30 00 (växel)
annika.jalap-hermanson@socialstyrelsen.se

Niklas Bjurström, utredare, Enheten vägledning
075-247 30 00 (växel)
niklas.bjurstrom@socialstyrelsen.se

Med vänliga hälsningar

Emil Bergschöld
Jurist
075-247 32 89

Socialstyrelsen
Avdelningen för regler och tillstånd
Enheten för regeltillämpning
106 30 Stockholm
Växel: 075-247 30 00
www.socialstyrelsen.se

Enligt sändlista

Remiss ang. förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre

Socialstyrelsen översänder härmed förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre.

Synpunkter på förslaget ska vara Socialstyrelsen tillhanda, gärna som ett word-dokument per e-post till socialstyrelsen@socialstyrelsen.se, **senast den 7 september 2011**. Vänligen ange diarienummer i remissvaret.

Kontaktpersoner

Emil Bergschöld, jurist, Enheten regeltillämpning
075-247 30 00 (växel)
emil.bergschold@socialstyrelsen.se

Annika Jalap-Hermanson, utredare, Enheten kunskapsöverföring
075-247 30 00 (växel)
annika.jalap-hermanson@socialstyrelsen.se

Niklas Bjurström, utredare, Enheten vägledning
075-247 30 00 (växel)
niklas.bjurstrom@socialstyrelsen.se

Beatrice Hopstadius
Avdelningschef

Emil Bergschöld
Projektledare

Bilagor
1. Förslag till föreskrifter och allmänna råd om lex Sarah
2. Konsekvensutredning

Sändlista

1. Regelrådet
2. Stockholms kommun
3. Göteborgs kommun
4. Malmö kommun
5. Botkyrka kommun
6. Burlövs kommun
7. Partille kommun
8. Västerås kommun
9. Norrköpings kommun
10. Varbergs kommun
11. Örebro kommun
12. Örnsköldsviks kommun
13. Söderköpings kommun
14. Hammarö kommun
15. Bjurholms kommun
16. Orsa kommun
17. Borgholms kommun
18. Åre kommun
19. Oxelösunds kommun
20. Karlskoga kommun
21. Årjängs kommun
22. Sölvesborgs kommun
23. Motala kommun
24. Marks kommun
25. Bollnäs kommun
26. Bodens kommun
27. Sveriges Kommuner och Landsting
28. Vårdföretagarna
29. Svenska Vård
30. Famna
31. Svenska Kommunalarbetareförbundet
32. Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund (SKTF)
33. Akademikerförbundet SSR
34. Vårdförbundet
35. Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO)
36. Pensionärernas Riksförbund (PRO)
37. Sveriges Pensionärsförbund (SPF)
38. Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF)
39. Svenska Kommunalpensionärers förbund (SKPF)
40. Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG)
41. Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO)
42. Synskadades Riksförbund (SRF)
43. Demensförbundet

44. Alzheimerföreningen i Sverige
45. Stockholms Stadsmission
46. Frälsningsarmén
47. Skolverket
48. Föreningen Sveriges Socialchefer
49. Myndigheten för yrkeshögskolan
50. Agneta Törnquist, Stockholms universitet
51. Arbetsförmedlingen
52. Högskoleverket
53. Kommerskollegium
54. Äldrecentrum
55. Svenskt demenscentrum

Konsekvensutredning gällande Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre (dnr: 6533/2011)

1. Beskrivning av problemet och vad avsikten är att uppnå

Socialstyrelsen har den 14 april 2010 fått i uppdrag av regeringen att bl.a. ta fram ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som enligt 3 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, kan behövas för grundläggande arbete inom äldreomsorgen.

I 3 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) anges följande. Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Yrkeskravsutredningen (S 2007:12) har i betänkandet I den äldres tjänst (SOU 2008:126) redovisat ett förslag till elva yrkeskrav som beskriver de grundläggande kunskaper som personal inom omsorg och vård för äldre behöver för sitt arbete. I regeringens proposition Värdigt liv i äldreomsorgen (prop. 2009/10:116) angav regeringen att för närvarande bör någon lagreglering av yrkeskrav inte införas. Istället skulle Socialstyrelsen få i uppdrag att bl.a. ta fram ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som enligt 3 kap. 3 § andra stycket SoL kan behövas för grundläggande arbete inom äldreomsorgen (dnr: 11679/2010).

Av regeringsuppdraget framgår att innebörden av 3 kap. 3 § SoL tolkas olika och att det medför osäkerhet om vilken utbildning som arbetsgivare efterfrågar vid anställning som t.ex. vårdbiträde eller undersköterska. Avsaknad av relevant utbildning innebär också att det blir svårare att få genomslag för t.ex. utveckling av nya och effektiva metoder. Behovet av kunskaper hos personalen ökar kontinuerligt. Äldre personer med behov av stöd och dennes närstående ska kunna vara trygga i förvissningen om att omsorgspersonalen har den kompetens som krävs för arbetsuppgifterna och att den omsorg som ges är av god kvalitet. Att bemötas med respekt av kunnig och kompetent personal inom omsorgen är viktigt för att äldre personer ska uppleva sin tillvaro som värdig och trygg. Socialstyrelsens allmänna råd behövs därför för att vägleda kommuner och enskilda verksamheter på detta område.

Socialstyrelsen har i de allmänna råden dels redogjort för vilka grundläggande kunskaper som den aktuella personalen bör ha. Detta har sedan kompletterats med ett råd om att en person kan uppnå kunskaper i enlighet med dessa allmänna råd genom godkända kurser om 1 100 poäng i de programgemensamma karaktärsämnena och 300 poäng i ämnet Gerontologi och geriatrik i Vård- och omsorgsprogrammet eller genom motsvarande utbildning. Detta för att ge ytterligare vägledning om hur de rekommenderade kunskaperna ska kunna uppnås och för att tydliggöra vilken nivå på

kunskaper det är som avses. Det bör även understrykas att det allmänna rådet endast ger rekommendationer om vilka *grundläggande* kunskaper och förmågor som personalen bör ha. Vissa arbetsuppgifter kan således kräva andra eller fördjupade kunskaper och förmågor än de som framgår av de allmänna råden. När det gäller frågan om vilken nivå på utbildning och erfarenhet som är lämplig vid utförandet av en viss arbetsuppgift avgörs det i slutändan av 3 kap. 3 § andra stycket SoL.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att bl.a. ta fram ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som enligt 3 kap. 3 § andra stycket SoL, kan behövas för grundläggande arbete inom äldreomsorgen. Socialstyrelsen delar regeringens bedömning att det finns ett behov av att ta fram en vägledning på detta område. Socialstyrelsen anser vidare att vägledningen måste ges i formen av allmänna råd eftersom det som behövs är generella rekommendationer om tillämpningen 3 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende (se 1 § författningssamlingsförordningen [1976:725]).

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Kommuner och enskilda verksamheter som bedriver äldreomsorg enligt SoL och personal inom dessa verksamheter berörs direkt av de allmänna råden. Indirekt berörs de äldre personer som får stöd och hjälp inom ramen för sådana verksamheter och även anhöriga till dessa personer. Andra indirekt berörda är de företag och kommuner som erbjuder utbildningar inom vård- och omsorgsprogrammet eller andra utbildningar vars innehåll kan tillgodose sådana kunskaper som rekommenderas i de allmänna råden.

Socialstyrelsen har under arbetet med regeringsuppdraget som ligger till grund för de allmänna råden fått stöd av en referensgrupp bestående av representanter från Skolverket, Sveriges Kommuner och Landsting, Kommunal, Vårdföretagarna, Famna, Föreningen Sveriges Socialchefer, Yrkeshögskolan samt forskare från Stockholms universitet.

4. Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Av SOU 2008:126 s. 33 framgår bl.a. följande. Omsorgspersonalen är Sveriges i särklass största yrkeskår med ca 185 000 anställda (2006). Den ger stöd och hjälp till ca 250 000 personer, 65 år och äldre. Kommunens kostnader för omsorg och vård för äldre är ca 83 miljarder kronor per år. Omkring fyra femtedelar av dessa kostnader

utgörs av personalkostnader. Omsorgspersonalen utgör i sin tur 85 procent av hela personalstyrkan.

För de verksamheter som följer de allmänna råden kan detta leda till ökade kostnader för utbildningsinsatser. Det är dock värt att framhålla att kraven i 3 kap. 3 § andra stycket SoL, som de allmänna råden är avsedda att konkretisera, har funnits sedan länge. Kostnader för utbildningsinsatser är svåra att beräkna eftersom varje verksamhet är unik och verksamheterna i olika utsträckning har personal som redan uppfyller rekommendationerna i de allmänna råden. Ansvaret för att det finns personal med lämplig utbildning och erfarenhet i en verksamhet ligger ytterst på den ansvariga nämnden eller den som bedriver enskild verksamhet. Det bör framhållas att den utbildning inom ramen för nya vård- och omsorgsprogrammet GY11, som uttryckligen nämns i det allmänna rådet, endast utgör en väg att nå upp till den rekommenderade kunskapsnivån. Även t.ex. äldre gymnasieutbildningar och fortbildningar i kombination med praktisk erfarenhet kan sammantaget leda till att man når upp till denna kunskapsnivå.

Under tiden personal genomgår utbildningar kan dessa även behöva ersättas av vikarier vilket då innebär ytterligare kostnader, utöver kostnad för utbildning.

Kostnader för utbildningsinsatser för befintlig personal kommer dock efterhand kommer att minska när omställningsfasen är över. När den befintliga personalen väl uppfyller rekommendationerna i de allmänna råden kommer sedan krav på grundläggande kunskaper och förmågor kunna ställas redan vid anställning av ny personal. Det är även det som är syftet med de allmänna råden, dvs. att de ska bidra till att öka de grundläggande kunskaperna och förmågorna bland personalen som utför arbetsuppgifter inom äldreomsorgen. Detta ska i sin tur leda till en kvalitetshöjning av den omsorg som ges.

Det bör även framhållas att regeringen har avsatt 145 miljoner kronor år 2011 till satsningen på Omvårdnadslyftet. Därutöver planerar regeringen att avsätta 250 miljoner kronor år 2012, 300 miljoner kronor år 2013 och 300 miljoner kronor år 2014. Omvårdnadslyftet syftar till att stärka både den grundläggande kompetensen för undersköterskor och vårdbiträden och den kompetens som behövs för specialiserade uppgifter inom äldreomsorgen. Socialstyrelsen ska förbereda, administrera och löpande följa upp satsningen Omvårdnadslyftet under åren 2011-2014. För att få ta del medel från Omvårdnadslyftet krävs att kommuner eller privata företag beställer kurser från vård- och omsorgsprogrammet. Socialstyrelsen har lämnat anvisningar om vilka kurser inom vård- och omsorgsprogrammet som berättigar verksamheterna att ta del av medlen.

För de företag och kommuner som erbjuder utbildningar inom vård- och omsorgsprogrammet eller andra utbildningar vars innehåll kan tillgodose sådana kunskaper som rekommenderas i de allmänna råden, kan de allmänna råden leda till en ökad efterfrågan och därmed ökade intäkter.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Socialstyrelsens bedömning är att det allmänna rådet inte står i strid med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

När det specifikt gäller rekommendationen om att personalen bör ha förmåga att tala, läsa och skriva svenska, bedömer Socialstyrelsen att detta inte är i strid med den fria rörligheten för personer och tjänster enligt EUF-fördraget (art. 45 och 49) eller lojalitetsprincipen (artikel 4.3 EU-fördraget). Denna rekommendation är avsedd att tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt, den motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, den är ägnad att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas och den går inte ut över vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning. En tillförlitlig kommunikation mellan personalen och den äldre personen, annan personal och andra yrkesgrupper i samhället utgör tvingande hänsyn till allmänintresset (jfr EU-domstolens dom den 4 juli 2000 i mål nr C-424/97).

Av 4 § språklagen (2009:600) framgår att svenska är huvudspråk i Sverige. Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden (5 § språklagen). Vidare står det i 10 § språklagen att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska.

Eftersom svenska är huvudspråk i Sverige och det språket som ska användas hos förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är det nödvändigt att personal som ger stöd och hjälp till äldre har kunskaper i svenska. Av största vikt är den äldre personen ska kunna göra sig förstådd på svenska i sin kommunikation med personalen. Omvänt är det även mycket väsentligt att personalen måste kunna kommunicera med den äldre personen på svenska. Detta är även en grundläggande förutsättning för t.ex. att verksamheten ska kunna bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet (1 kap. 1 § tredje stycket SoL) samt för att insatser för den enskilde ska vara av god kvalitet och utformas och genomföras tillsammans med personen (3 kap. 3 första stycket och 3 kap. 5 § första stycket SoL).

Vidare är det av vikt inom äldreomsorgen att t.ex. all dokumentation av insatser och kommunikationen mellan personalen inom verksamheten sker på svenska. Detta eftersom t.ex. annan personal som är inblandad i omsorgen av personen ska kunna uppfatta och få kännedom om vilka insatser som genomförts för den äldre personen och hur. Därutöver är det väsenligt att personalen behärskar svenska eftersom detta krävs för att kunna kommunicera med andra yrkesgrupper i samhället, t.ex. läkare. Om inte alla inblandade personer i omsorgen och vården om en äldre person använder sig av samma språk finns påtagliga risker för missförstånd, vilket leder till mindre av trygghet och säkerhet för den enskilde.

Det bör även framhållas att det allmänna rådet om att personalen bör ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska endast utgör en rekommendation och således i sig inte tillför ett bindande krav på verksamheterna.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden bedöms inte vara tillämpligt på dessa allmänna råd. Detta eftersom de allmänna råden är tillämpliga vid biståndsbedömda sociala tjänster som tillhandahålls av eller utförs på uppdrag av kommun (se prop. 2008/09:187 s. 44-45). Inte heller Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer bedöms vara tillämpligt eftersom det direktivet är tillämpligt på reglerade yrken.

6. Informationsinsatser

Socialstyrelsen planerar att informera om de nya allmänna råden via myndighetens hemsida, www.socialstyrelsen.se. Socialstyrelsen planerar även att genomföra andra informationsinsatser som ska utformas utifrån de behov av information hos olika målgrupper som bedöms finnas.

7. Beskrivning av vilken administrativ tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företag och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Det allmänna rådet i sig medför inga betydande administrativa kostnader för företag. En annan sak är att de enskilda verksamheter som berörs t.ex. kan behöva göra inventeringar och valideringar av personalens kunskaper. Behovet av sådana inventeringar är dock inget som har uppkommit specifikt p.g.a. de allmänna råden men möjligen är det så att befintliga sådana kan behöva uppdateras för att anpassas till de allmänna råden.

8. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Se ovan under 5.

9. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen och ev. särskilda hänsyn till små företag

Samma rekommendationer gäller för alla typer av verksamheter som omfattas av det allmänna rådets tillämpningsområde. I mindre verksamheter kan det möjligtvis vara så att omställningen blir mer betungande p.g.a. att man inte kan slå ut kostnader för genomförandet på samma sätt som in en större verksamhet. Denna faktor torde dock

vara av marginell betydelse. Den klart viktigaste faktorn vid uppskattning av kostnader blir istället vilka grundläggande kunskaper och förmågor den befintliga personalen i verksamheten har och därmed vilka utbildningsinsatser som krävs.

10. Kontaktpersoner

Emil Bergschöld, jurist
Enheten regeltillämpning
075-247 30 00 (växel)
emil.bergschold@socialstyrelsen.se

Annika Jalap-Hermanson, utredare
Enheten kunskapsöverföring
075-247 30 00 (växel)
annika.jalap-hermanson@socialstyrelsen.se

Niklas Bjurström, utredare
Enheten vägledning
075-247 30 00 (växel)
niklas.bjurstrom@socialstyrelsen.se

SOSFS
2011:X (S)
Utkom från trycket
den 2011

Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som arbetar med stöd och hjälp till enskilda inom socialtjänstens omsorg om äldre;

beslutade den 2011.

I dessa allmänna råd ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av bestämmelsen om lämplig utbildning och erfarenhet i 3 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Tillämpningsområde

Dessa allmänna råd gäller för den personal som i sin yrkesutövning ger äldre personer stöd och hjälp enligt 4 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen

- i dagverksamhet som avses i 3 kap. 6 § första stycket samma lag,
- i hemmet som avses i 5 kap. 5 § första stycket samma lag, eller
- i en särskilt inrättad boendeform som avses i 5 kap. 5 § andra stycket samma lag.

De allmänna råden gäller inte för:

- personal som i sin yrkesutövning inom socialtjänstens omsorg om äldre huvudsakligen utför andra arbetsuppgifter än dem som omfattas av tillämpningsområdet för dessa allmänna råd,
- personal som enligt 4 kap. patientsäkerhetslagen (2010:659) har legitimation eller särskilt förordnande att utöva ett visst yrke i hälso- och sjukvården, eller
- praktikanter och frivilligarbetare.

Utbildning

En person kan uppnå kunskaper och förmågor i enlighet med dessa allmänna råd genom godkända kurser om 1 100 poäng i de programgemensamma karaktärsämnena och 300 poäng i ämnet gerontologi och geriatrik i Vård- och omsorgsprogrammet eller genom motsvarande utbildning.

Fortbildning

Personalen bör vid behov få fortbildning i syfte att upprätthålla de kunskaper och förmågor som anges i dessa allmänna råd. Personalen bör även ges möjlighet att följa kunskapsutvecklingen på området.

Grundläggande kunskaper och förmågor

Den personal som omfattas av dessa allmänna råd bör, som minst, ha kunskaper och förmågor i enlighet med vad som följer nedan.

Värdegrund, förhållningssätt och bedömningsförmåga

- kunskap om den värdegrund som gäller för socialtjänstens omsorg om äldre enligt 5 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen och förmåga att omsätta denna kunskap i det praktiska arbetet
- kunskap om människors olika förutsättningar och behov samt förmåga att beakta detta i det praktiska arbetet
- förmåga att granska, analysera och bedöma det egna arbetet och därmed kunna medverka till att de insatser som genomförs är av god kvalitet
- förmåga att bedöma när annan kompetens än den egna behövs

Kommunikation

- kunskap om hur sättet att kommunicera kan anpassas till olika situationer och olika individers förutsättningar och behov
- förmåga att anpassa sättet att kommunicera till olika situationer och olika individers förutsättningar och behov
- förmåga att kommunicera med andra yrkesgrupper
- förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska

Regelverk

- kunskap om regelverket på socialtjänstens område som rör äldre personer
- kunskap om regelverket på hälso- och sjukvårdens område som rör äldre personer
- kunskap om offentlighet och sekretess samt om tystnadsplikt på socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens område
- kunskap om annan relevant lagstiftning, t.ex. bestämmelser om god man och förvaltare, diskriminerings-, livsmedels- och arbetsmiljölagstiftning
- förmåga att dokumentera sitt arbete i enlighet med lagar och andra bestämmelser

Det normala åldrandet

- kunskap om hur åldrandet påverkar äldre personer fysiskt, psykiskt och socialt
- kunskap om hur äldre personers hälsa och livsvillkor kan förbättras eller bevaras
- kunskap om hur åldrandet påverkar personer med funktionsnedsättning
- förmåga att uppmärksamma det friska hos äldre personer

Åldrandets sjukdomar

- kunskap om vanliga sjukdomar och hälsoproblem hos äldre personer samt om hur dessa påverkar individens behov av omsorg och vård

Funktionsbevarande omsorg m.m.

- kunskap om hur fysisk aktivitet påverkar äldre personers hälsa och välbefinnande
- förmåga att stödja och motivera äldre personer till fysisk aktivitet
- kunskap om vad som avses med rehabilitering inklusive ett funktionsbevarande och rehabiliterande arbetssätt
- förmåga att tillämpa ett funktionsbevarande och rehabiliterande arbetssätt
- kunskap om hur hjälpmedel och en anpassad miljö kan underlätta en äldre persons tillvaro

Social omsorg

- kunskap om betydelsen av fysisk, psykisk och social stimulans för äldre personers hälsa och välbefinnande
- förmåga att stödja äldre personer till en meningsfull tillvaro individuellt och i gemenskap med andra

Kroppsnära omsorg

- kunskap om personlig hygien, inklusive munvård
- förmåga att stödja äldre personer att sköta sin klädsel och personliga hygien

Måltid, mat och näring

- kunskap om vilken betydelse måltid, mat och näring har för äldre personers hälsa och välbefinnande
- kunskap om hur förutsättningar skapas för goda matvanor och en god måltidsmiljö
- förmåga att tillaga måltider
- förmåga att stödja äldre personer vid måltider
- kunskap om livsmedelshantering

Skötsel av hemmet

- kunskap om hur man sköter ett hem
- förmåga att stödja äldre personer att sköta sitt hem

Omsorg och vård i livets slutskede

- kunskap om omsorg om och vård av äldre personer i livets slutskede
- förmåga att stödja både äldre personer i livets slutskede och deras närstående
- kunskap om omhändertagande vid dödsfall

Hälso- och sjukvård m.m.

- kunskap om hälso- och sjukvård
- kunskap om hygieniska principer och om att förhindra smitta och smittspridning
- kunskap om läkemedel och om läkemedelsanvändning hos äldre

Socialstyrelsen

LARS-ERIK HOLM

Emil Bergschöld